

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۵۰ تورم، قیمت غذا و نرخ بهره

۵۱ سفره‌های گران

۵۲ انرژی، پاشنه آشیل اروپا

۵۳ تحولات اقتصادی جهان

۵۴ تحولات سیاسی جهان

۵۴ طرح ماه

کشورهای جنوب شرقی آسیا

ببرهایی که دیگر نمی‌غرند

(GDP) در دو دوره ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۷ در کشورهای بزرگ جنوب و جنوب شرقی آسیا است.

همان طور که این نمودار نشان می‌دهد، رشد محصول ناخالص داخلی کشورهای جنوب شرقی آسیا در سال‌های ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۷، کمتر از رشد GDP آنها در سال‌های ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۷ بوده است. گفتنی است، منطقه جنوب شرقی آسیا بیش از ۵۷۰ میلیون نفر را در خود جای داده است. کشورهای این منطقه در توسعه و رشد اقتصادی، قدمت بیشتری نسبت به سایر کشورهای آسیایی دارند. تولید صنعتی لوازم و قطعات الکتریکی در برخی از این کشورها، حدود دوده پیش آغاز شده است. اما در حال حاضر، هیچ یک از آنها جایی در میان تولیدکنندگان و صادرکنندگان بزرگ لوازم و قطعات الکتریکی جهان ندارند. شرکت‌های سازنده قطعات الکتریکی در کشورهای جنوب شرقی آسیا، سال‌ها است که به تولید مشغول هستند و اقدام به صادرات می‌کنند، اما هیچ کدام، شهرت و جایگاه جهانی شرکت‌هایی همچون سامسونگ و ال جی (LG) کره جنوبی را به دست نیاورده‌اند. شرکت‌های بزرگ منطقه همچون Taiwan Semiconductor و AU Optronics تایوان چه مدت زمان نیاز دارند تا به قدرتی جهانی تبدیل شوند؟ آیا رشد و توسعه شرکت‌های بزرگ کشورهای جنوب شرقی آسیا قابل قیاس با شرکت‌هایی همچون Huawei و Lenovo چین و Ranbaxy، Tata Steel و Wipro هند می‌باشد؟

برای آگاهی از اوضاع وخیم صنعتی و اقتصادی

منطقه جنوب شرقی آسیا، تنها کافی است در مراکز مهم

رشد اقتصادی کشورهای جنوب شرقی آسیا در مقایسه با دهه گذشته، اُفت چشمگیری داشته است.

نخست سرمایه‌گذاران خارجی در منطقه هستند و دیگر کمتر کسی به سرمایه‌گذاری در بخش صنعت و تجارت در کشورهای کوچک جنوب شرق آسیا می‌پردازد. اقتصاد این کشورها پس از سال‌های ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸ دچار رکود گردید. تا پیش از آن سال‌ها، اقتصاد منطقه با شتابی وصف‌ناپذیر در حال رشد و ترقی بود. اما پس از جهش صنعتی چین و هند، جریان سرمایه‌گذاری خارجی در این کشورها به کلی متوقف شد و در برخی از آنها، سمت و سوی مخالف به خود گرفت. اندونزی، مالزی، فیلیپین، سنگاپور و تایلند، پنج قدرت اقتصادی بزرگ منطقه جنوب شرقی آسیا هستند که در سال‌های ابتدایی و میانی دهه ۱۹۹۰ از رشد چشمگیر اقتصادی و اعتباری برخوردار بودند، حال آن که اکنون دچار اُفت اقتصادی شده و در تنگنای کمبود منابع مالی و سرمایه‌گذاری‌های خارجی قرار گرفته‌اند.

گذشته، حال و آینده

رنگ‌های روشن و تیره در نمودار صفحه بعد، به ترتیب نشانگر درصد رشد محصول ناخالص داخلی

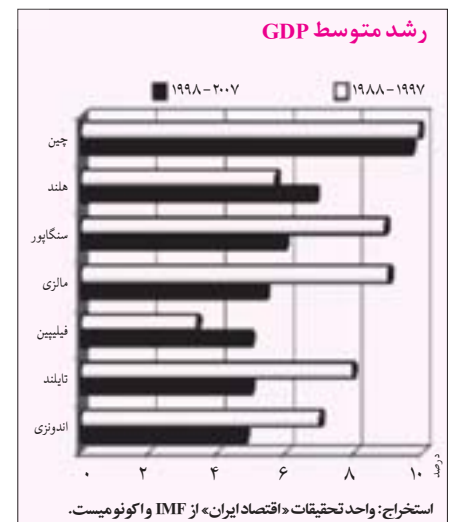
نیود نوآوری و استفاده نکردن از فن‌آوری‌های نوین برای عرضه محصولات جدید و وابسته بودن به تکنولوژی‌های غربی، صنعت کشورهای جنوب شرقی آسیا را با بحران روبه‌رو کرده است. بسیاری از کشورهای در حال توسعه، به طور پیوسته و منظم، طرح‌های زیربنایی و اقتصادی کلان را پیگیری و تکمیل می‌کنند، حال آن که اقتصاد کشورهای جنوب شرقی آسیا هر روز ضعیف‌تر و نابسامان‌تر می‌شود. کشورهای جنوب شرقی آسیا حدود ۱۰ سال پیش، در کانون توجه دولت‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری بزرگ جهان قرار داشتند و در حال تبدیل شدن به قطب‌های جهانی ساخت و تولید لوازم و قطعات الکترونیکی بودند. فن‌آوری اطلاعات (IT) با شتاب حیرت‌آوری در میان این کشورها، در حال توسعه و گسترش بود و کمتر کسی، قدرت تسخیر بازار لوازم و قطعات الکترونیکی جهان را به دست آنها انکار می‌کرد. اما ظهور دو قدرت چین و هند، تمام معادلات اقتصادی منطقه را به هم زده و تولید و صادرات کشورهای جنوب شرقی آسیا را با چالشی جدی روبه‌رو ساخته است. هم‌اکنون، چین و هند، گزینه

تورم، کلمه‌ای که دنیا باید به آن عادت کند

تورم، قیمت غذا و نرخ بهره

تجمع سرمایه‌گذاران بزرگ جهان در لندن و نیویورک، نام شرکت‌های معروف و قابل اطمینان کشورهای جنوب شرقی آسیا را بپرسید. مطمئن باشید جوابی که می‌شنوید، جز خطوط هوایی سنگاپور، آن هم با بی میلی و ابهام، نخواهد بود. جو استادل، مقاله‌نویس و محقق اقتصادی، در کتابی با عنوان "Asian Godfathers" یا پدر خوانده‌های آسیایی، به تحلیل و بررسی شکست‌های اقتصادی کشورهای جنوب شرقی آسیا می‌پردازد. وی، سنت‌گرایی، عدم وجود نوآوری و حرکت درجا و عدم وجود همکاری و تبادل اطلاعات فنی و مهندسی به طور جدی و مداوم را، مهمترین دلایل ضعف و نابودی صنعت جنوب شرقی آسیا بر می‌شمارد. چنین مشکلات بزرگی که به دست خود شرکت‌های تولیدی و خدماتی منطقه به وجود آمد، شرکت‌های بزرگ غربی را از ادامه فعالیت و سرمایه‌گذاری در منطقه منصرف کرد. جو استادل، غیر بومی و وارداتی بودن فن‌آوری و تکنولوژی ساخت و تولید شرکت‌های این منطقه را یکی دیگر از مشکلات بزرگ کشورهای جنوب شرقی آسیا می‌داند.

بسیاری از کشورهای جنوب شرقی آسیا در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ میلادی، با خرید فن‌آوری و تکنولوژی از کشورهای غربی، ساخت و تولید لوازم و قطعات الکترونیکی را آغاز کردند. آنها هرگز به تولید علم و گسترش علوم فنی نمی‌اندیشیدند و تنها محصولات غربی را به کمک دانش فنی خریداری شده، کپی می‌کردند. هنگامی که فعالیت و سرمایه‌گذاری غربی‌ها در منطقه کم شد، جریان ورود فن‌آوری و تکنولوژی ساخت و تولید هم به کشورهای جنوب شرقی آسیا متوقف گردید و به این ترتیب، شرکت‌های الکترونیکی که قلب تپنده صنعت و اقتصاد منطقه بودند، توانایی خود را برای ساخت و معرفی محصولات جدید به بازارهای جهانی از دست دادند و بسیاری از آنها برای همیشه تعطیل شدند. آنهایی هم که پا بر جا ماندند، هرگز نتوانستند با محصولات ژاپنی، کره‌ای، چینی و هندی مقابله کنند و محصولاتشان تنها به مرزهای کشورهای متبوعشان محدود گردید. ■

نرخ تورم، خصوصاً قیمت غذا، به یکی از مهمترین دغدغه‌های دولتمردان و مردم کشورهای مختلف تبدیل شده است و هر یک می‌کوشند تا به نحوی از فشار آن بکاهند.

تورم بسیار خطرناک شده است و عقب ماندگی سود و بهره‌های بانکی از نرخ تورم موجود، ممکن است به مشکلات اقتصاد و بانکداری در اروپا بینجامد. در روسیه، بانک مرکزی این کشور به دنبال افزایش سود و بهره‌های بانکی است. با این عمل، روند جذب سرمایه و سرمایه‌گذاران همچنان حفظ می‌شود تا بانک‌های روسی در ازای پرداخت تسهیلات و وام‌های میان‌مدت و بلندمدت، گرفتار زیان‌های شدید و ویران‌کننده نشوند.

در چین، دیگر تورم تنها جنبه اقتصادی و اعتباری ندارد و به مسأله مرگ و زندگی تبدیل شده است. مواد غذایی در این کشور بسیار گران شده و برخی از چینی‌ها در تأمین نیازهای اولیه خود با مشکل روبه‌رو

از ابتدای سال ۲۰۰۷ نرخ تورم به طور بی‌سابقه‌ای در سراسر جهان رشد کرده و این رشد با شتاب‌نگران‌کننده‌ای ادامه دارد. در بسیاری از کشورهای جهان، نرخ تورم با اعداد و ارقام پیش‌بینی شده برای یک دهه بعد، برابری می‌کند.

بانک‌های مرکزی بزرگ و معتبر جهان، در رویارویی با معمای پیچیده تورم شدید سال گذشته و سال جاری، ناتوان و مقهور مانده و بین انتخاب گزینه‌های کاهش سود و بهره‌های بانکی به منظور تقویت و تجدید نیروی اقتصاد جهانی یا افزایش پا به پای سود و بهره‌های بانکی با نرخ تورم جهانی (به عنوان امری ضروری برای

عقب‌نماندن از نرخ تورم و کنترل گردش مالی میان بانک‌ها و اقتصاد و صنعت روز جهان) درمانده شده‌اند. برخی از تلاش‌های دولت‌ها و بانک‌های بزرگ جهان برای مقابله با تورم شدید و بی‌سابقه سال گذشته و سال جاری، قابل توجه هستند. در ایالات متحده، جایی که قدرت خرید مسکن و سایر ملزومات زندگی به شدت تحلیل رفته، نرخ بهره وام‌های خرید مسکن کاهش یافته و بخشی از مالیات‌های دریافتی از شهروندان به آنها بازگردانده شده است. در حقیقت، قدرت خرید شهروندان آمریکایی، پشتوانه اصلی اقتصاد ایالات متحده است و تنها راه خروج اقتصاد این کشور از بحران را باید در تقویت و افزایش قدرت خرید شهروندان آمریکایی جست‌وجو کرد. در ایالات متحده، حدود ۷۱ درصد محصول ناخالص داخلی از محل فروش کالا و ارائه خدمات به شهروندان تأمین می‌شود. هرچه قدرت خرید مردم در ایالات متحده بیشتر شود، موانع پیش روی اقتصاد این کشور برای خروج از بحران کمتر خواهند شد.

هستند. چین، در حال حاضر برنامه کنترل قیمت محصولات غذایی را به اجرا گذارده و هر روز، تعداد اقلامی که در فهرست محصولات غذایی کنترل شده قرار می‌گیرند، بیشتر می‌شود. کشورهای حوزه خلیج فارس و به خصوص کشورهای عربی این منطقه، در حال بررسی راهکارهای ممکن برای تصحیح نظام بانکی خود هستند تا بتوانند با بحران جهانی تورم مقابله کنند. مهمترین رویکرد این کشورها در حل بحران تورم و اقتصاد جهانی، کاهش بهره و دستمزد شرکت‌های نفتی فعال در منطقه است، چراکه آنها معتقدند، بهره‌ها و دستمزدهای بالای شرکت‌های نفتی خارجی، بخش عمده درآمدهای نفتی آنها را به خود اختصاص می‌دهد و سود کمی برای کشورهای عربی باقی می‌ماند. همچنین، مراکش، به عنوان یکی از قدرت‌های اقتصادی بزرگ آفریقا، بخش عمده مالیات‌های مردمی را لغو کرده و به دنبال لغو کامل مالیات بخش‌های تولیدی است.

بسیاری از کارشناسان اقتصادی، تورم شدید دو سال اخیر را به طور غیرمستقیم با کاهش ارزش دلار در برابر سایر ارزهای متداول جهان در ارتباط می‌دانند. برخی، پارافراتر از این هم نهاده و کاهش ارزش دلار را عامل اصلی افزایش شدید قیمت جهانی محصولات

بانک مرکزی اروپا با سرسختی و سماجت در تلاش است تا از کاهش سود و بهره‌های بانکی در این قاره جلوگیری کند، چراکه اعتقاد دارد، نرخ